

EST
Magyar Nemzeti Muzei

DÉLBÁCSKA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Novisad, Kralja Petra ul. 30.
T. u. Telefonszám 21-37, éjjel 20-58. Sürgőnyel: „Délbácska“
Novisad. Póstatakarékpénztári csekszámla Zagreb: 46.692.

Novisad, 1929. július 13.
SZOMBAT

Előfizetési ára: egy hóra 40 din., három hóra 120 din., fél
évre 240 din., egész évre 480 din. Egyesszám ára hétköznap
1.50 din., vasárnap 2 din. Külföldön egy hónapra 50 dinár.

Ófelsége a király aláírta a polgári perrendtartásról szóló törvényt

**Az igazságügyminiszter és hadügyminiszter Blédbe érkeztek
Kihallgatáson jelentek meg a királynál — Marinkovics Voja külügy-
miniszter is elutazott Beogradból**

Blédből jelentik: Hadzsics Szteván hadügyminiszter tegnap reggel Blédbe érkezett. Ófelsége a király a délelőtti folyamán magánkihallgatáson fogadta a hadügyminisztert. Ugyancsak tegnap reggel érkezett Blédbe Srskics Milán dr. igazságügyminiszter is, aki legutóbb Szarajevóban tartózkodott. Az igazságügyminiszter a megérkezése után kihallgatáson jelent meg a királynál, aki ez alkalommal

aláírta a polgári perrendtartásról szóló új törvényt.

Beográdi jelentések szerint Marinkovics Voja dr. külügyminiszter tegnap reggel felesége, továbbá Adamovics személyi titkára és Pavlovics Koszta miniszteri segédtitkár

kisérétében Uzsicére, onnan a zlatibori nyaralóhelyre utazott.

A Zagreb polgármester Beogradban.

Szrkulj Iván dr. zagrebi polgármester, aki csütörtök óta Beogradban tartózkodik, tegnap délelőtti meglátogatta Szavesics Milos beográdi polgármestert, akivel hosszabb ideig tárgyalt. A zagrebi polgármester ez alkalommal Zagreb városát érdeklő ügyekről tanácskozott beográdi kartársával.

Agrárbank részvényjegyzések.

A mosztári főispánság hivatalnokai 250 Agrárbank részvényt jegyeztek.

Javult a viszony Jugoszlávia és Bulgária között

**a szofiai jugoszláv követ és Ljapcev miniszterelnök
tegnapi tanácskozása után**

Ismét helyreáll a normális viszony a két állam között

Szofiából jelentik: Nesics Ljuba, szofiai jugoszláv követ tegnap délelőtti több óra hosszat tartó tanácskozást folytatott Ljapcev miniszterelnökkel. A tanácskozás után a jugoszláv követség a következő hivatalos kommunikét adta ki:

Nesics Ljuba szofiai jugoszláv követ és Ljapcev miniszterelnök pén-
teki tanácskozása után a két állam

egymásközi viszonyában kedvezőbb atmoszféra várható, mely lehetővé tenné a két állam közötti normális viszony helyreállítását és a még fűgőben lévő kérdések letárgyalását.

Nesics Ljuba látogatása Ljapcev miniszterelnöknél igen jó benyomást tett bolgár politikai körökben.

Poincaré kedden folytatja beszédét

**A francia kamara tegnap délelőtti és délutáni ülésén is
beszélt Poincaré a pénzügyi egyezmények ratifikálásáról,
de fejtegetését nem tudta befejezni**

Párisból jelentik: A képviselőház pénteki ülését délelőtti fél tíz órakor nyitotta meg az elnök. Poincaré miniszterelnök folytatta csütörtökön este félbeszakított beszédét a pénzügyi egyezményről. Az Amerikával szemben fennálló francia kötelezettségek taglalása során kijelentette a miniszterelnök, hogy a felvett kölcsönökön kívül még négyszáz millió dollár terheli Franciaországot a háború befejezése után átvett amerikai készletek megvásárlása címén. Ezt a négyszáz millió dollárt augusztus 1-ig meg kell fizetni, ha a parlament nem ratifikálja az adósságok rendezésére vonatkozó egyezményt.

Poincaré fejtegetésének az alapgon-
data az, hogy

az adósságok rendezéséről szóló egyezmény ratifikálása elkerülhetetlen, mert különben Franciaország

a legsúlyosabb helyzetbe kerül.

A kormány köteletségének teljes tudatában ajánlja a parlamentnek a ratifikálást.

Poincaré miniszterelnök beszéde további során foglalkozott azzal az eshetőséggel, ha a parlament visszautasítaná a pénzügyi egyezmények ratifikálását. Ebben az esetben Amerika a készletekért járó összeg megfizetése után az adósság teljes megfizetését is követelni fogja. Az egyezmények nemratifikálása maga után vonná Franciaország szembehelyezkedését Amerikával és Angliával. Holott senki sem tudja nem lesz-e szükséges Franciaországnak ezen országok támogatására. (Helyeslés a jobboldalon és közepén).

Most, hogy a Young tervezet alapján fennáll a tényleges kapcsolat a német fizetések és a francia törlesztések között, minden észszerűség a ratifikálás mellett

szól.

Poincaré ezután felolvasta a washingtoni francia nagykövet tájékoztató táviratait annak igazolására, hova fejlődne a helyzet, ha a parlament fenntartásokkal ratifikálná az egyezményeket. Ez nem csak azt vonná maga után, hogy Amerika megtagadná a ratifikálást, de lehetetlenné tenné az amerikai pénzügyi kormányzatnak, hogy haldéket adjon az amerikai készletek utáni tartozás fizetésére.

Poincaré hangsúlyozta ezután, hogy bár mennyire is sajnálják, hogy jobb javaslatot nem terjeszthetett a parlament elé, mégis ratifikálni kell azt. Csak az a kérdés, milyen módon történjen a ratifikáció. Ez háromféle képen történhet: vagy törvénnyel ratifikálják vagy felhatalmazza a parlament a kormányt, hogy rendelettel ratifikálja, vagy felhatalmazás nélkül ratifikálja a kormány. Ő a második megoldás híve, mert így a parlament és a kormány is felelős a ratifikálásért.

Poincaré a leghatározottabban ellenezte, hogy Palmade képviselőnek a pénzügyi bizottság által elfogadott fenntartásával ratifikálják az egyezményt, mert ehhez sem Amerika, sem Anglia nem járulhat hozzá. Ha azonban a parlament megszavazná Almade indítványát, akkor

a kormánynak le kellene mondania.

A mostani kormány lemondása után természetesen olyan kormánynak kellene következnie, amely a kormánybuktató többségből kerülne ki. Ez az új kormány azonban lehetetlen helyzetbe kerülne. Kísérletet kellene tenni Amerikával és Angliával: elfogadtatni a módosított ratifikációt, amit ezek visszautasítanak. Ezután a parlament elé kellene állnia ugyanazzal a javaslattal, amely miatt a mai kormányt megbuktatták. Ez egyáltalán nem használna a parlamentáris kormányformának.

A mostani óra nem alkalmas politikai játékokra, bármilyen ügyesek is legyenek azok. Mindenkinek vállalni kell a felelősséget. (Helyeslés a jobboldalon és közepén.)

A délelőtti ülés berekesztése után a jobboldal és közép képviselői melegen üdvözölték Poincarét.

Délután Poincaré folytatta fejtegetéseit. Ezuttal a londoni egyezmény létrejöttét és annak rendelkezéseit részletezte. Majd a jóvátételi kérdés történelmi előzményeit ismertette.

Herriot közbeszólás formájában erre a következőket mondotta:

— Ha Franciaország megegyezett volna Angliával a Bonar Law-tervezet tekintetében, akkor legalább két hatalom léphetett volna fel egyesülten Németország ellen. A Bonar Law tervezet célja az volt, hogy a jóvátételi tervek és a szövetségközi adósság levonását kapcsolatba hozza egymással.

Poincaré erre kijelentette, hogy azért nem lehetett a Bonar Law tervezet elfogadni, mert ellenőrző szervezetet akart Németországban felállítani és mert túlmagas annuitást állapított meg Németország részére.

Egyes képviselők azon közbeszólására, hogy a Ruhrvidék megszállása hátráltatta a megegyezést, Poincaré utalt arra, hogy a Ruhr megszállás Franciaországnak, de Amerikának is anyagi hasznot hozott.

A kamara ülését az elnök ezután berekesztette, miután Poincaré még nem fejezte be beszédét, azt kedden folytatja.

Az angol megszálló csapatok parancsnoksága szeptember elsejére felmondta az összes tisztek és katonai személyek lakásait a rajnai tartományban

Anglia már a Népszövetség első ülésén fogja követelni a rajnai tartomány kiűritését

Londonból jelentik: A rajnai tartományban állomásozó angol megszálló csapatok parancsnoksága

szeptember elsejére felmondta mind azokat a lakásokat, amelyekben angol katonatisztek és katonai személyek laknak.

A parancsnokság már nyíltan hangoztatja, hogy a

megszálló csapatok legkésőbb szeptember elsejéig kivonulnak a rajnai

tartományból.

Londoni politikai körökben úgy tudják, hogy az angol kormány már a Népszövetség következő ülészakájának első ülésén fogja követelni a rajnai tartomány kiűritését. Az angol miniszterelnök egyébként szigorúan ragaszkodik a jóvátételi bizottság ülésének Londonban való megtartásához s azzal érvel, hogy a kormányelnök a jelenlegi viszonyok mellett nem hagyhatja el az angol fővárost.

A mexikói városokban nagy lelkesedéssel fogadják a visszatérő katolikus papokat

Portez Gill visszaveszi a hadseregbe a zendülő tiszteket

Londonból jelentik: A Times newyorki távirata szerint Mexikóban a legutóbbi napokban ezer katolikus zendülő adta magát a kormánynak, köztük számos felkelővezér is. Portez Gill kijelentette, hogy hajlandó a hadseregbe visszavenni azokat a tiszteket, akik a zendülésben résztvettek és vagy az országban vannak, vagy pedig külföldre menekültek.

Az egyház és állam kibékülése után a katolikus papok már mind visszatértek rejtékhelyeikről városaikba. A lakosság mindenhol határtalan lelkesedéssel fogadta visszatérő papjait. A hálaadó istentiszteleteken zsufolásig megtelnek a templomok. Egyes helyeken annyian tolongtak a templomokban hogy több személy meg is sebesült ennek következtében.

Egyelőre ne adják be házadó kedvezmény iránti kérvényüket az érdekeltek, amíg a pénzügyminiszter nem dönt, hogy megkapja-e Noviszád a huszévi adókedvezményt az ujonnan épült házak után

Ha a pénzügyminiszter elutasító határozatot hozna, csak az általános népszámlálás után kell kérvényezni az adókedvezményt

A közadokról szóló törvény 37-ik szakaszának utolsóelötti bekezdése értelmében a lakhatási engedély kiadását követő első hónap elsején kezdődik az adófizetési kötelezettség az új építkezések után s az azt követő harminc nap alatt kell beadni a házadó kedvezmény elnyerése iránti kérvényt. Ha a kérvényező a kérvényt nem adja be idejében,

annálval rövidebb időre engedélyezik a házadókedvezményt, amennyivel később nyújtotta be a kérvényt.

A házadókedvezmény elnyerése iránti kérvényeket a törvény értelmében tehát a noviszádi új építkezések után is be kellene terjeszteni, miután azonban a pénzügyminisz-

ter még nem döntött, engedélyezze-e a 20 évi házadókedvezményt a noviszádi népszámlálás alapján, ajánlatos, hogy

az érdekeltek a miniszteri döntés megérkezéséig a kérvényeket egyelőre ne adják be,

mert abban a nem vélt esetben, ha a miniszteri határozat kedvezőtlen volna, jobban járnak majd azok, akik az általános népszámlálás után fogják beadni kérvényüket. Aki ugyanis most adja be kérvényét, az csak 10 évi adómentességet kap s így, ha a miniszter nem járulna hozzá a város felterjesztéséhez, az 1930-ban megtartott népszámlálás eredménye alapján ugyanis megkapják a huszévi adókedvezményt.

Csókolom a kezét, madame...

avagy

Egy szerelmi légyott bűnügyi következményei

Amikor az „előkelő hölgy“ apróhirdetések útján köt ismeretségeket s a hölgy „vőlegénye“ megszarolja a szerelmes Don Juanokat

Beograd előkelő társaságát, az ugynevezett „első tizezreket“ rendkívül érdekes botrány tartja izgalomban, amelynek a központjában egy előkelő főmérnök áll, aki egyébként nős ember s jelentékeny földi javakkal is rendelkezik. A botrány főszereplője egyébként egy feltűnően csinos és elegáns hölgy, aki rendkívül ügyes módon férközött a mérnök kegyeibe és — pénztárcájába.

Néhány héttel ezelőtt ugyanis a beogradi lapokban a következő szövegű apróhirdetés jelent meg:

Feltűnően csinos hölgy, aki ez-

időszert sulyos anyagi viszonyok között él, jószívű urak pártfogását keresi. Csak teljes címmel ellátott levelek a lap kiadóhivatalába intézendők.

Az apróhirdetés feltűnt a beogradi előkelő mérnöknek is, aki jószívűsége mellett egyéb jó tulajdonságokkal is rendelkezik, amennyiben csak nemrég nyitott nagyszögű kontót az egyik beogradi pénzintézetnél. Mit is tesz ilyenkor egy jószívű ember?

A mérnök nem sokat teketóriázott, hanem azonnal levelet irt az ismeretlen hölgynek, akinek

Telajánlotta szívét és pénztárcáját is.

Alig mult el huszonnégy óra, máris megérkezett a válasz, amelyben az ismeretlen hölgy találkára invitálja a jószívű főmérnököt egy zemuni szálloda éttermébe.

A mérnök pontosan megjelent a „fájl o klokon“ s az ismertető jel alapján csakhamar felismerte az elegáns hölgyet, aki első pillanatban egyáltalában nem tett olyan benyomást, mintha anyagi gondokkal küzdőzne.

A könnyen lángra lobbanó mérnök csak hamar beleszédült a hölgybe, amihez bizonyára hozzájárult az a körülmény is, hogy a jazz-band

„Csókolom a kezét madame“ című népszerű tangoslagert játszott.

A mérnök ugyanis a zene ütemeitől és a hölgy közelségétől elkábítva finom mosollyal előkotorászta zsebéből azt a bizonyos összeget, amelyre a hölgy „pillanatnyi pénzzavarának“ enyhítésére szüksége volt, s amit a hölgy tánc közben erős kézszorítással honorált.

A „Csókolom a kezét madame“ azonban csakhamar végzetessé vált a mérnökre, aki az első légyott után boldogan tért vissza Beogradba. Néhány nappal az ismeretség után ugyanis levelet kapott Zemunból, amelyben egy Nastics nevezetű ur, aki egyébként az elegáns hölgy vőlegényeként mutatkozott be,

bizonyos aluziókat tett a minapi légyottra

s tizezer dinár „hallgatási díjat“ követelt az ügy eltussolása érdekében. Ellenkező esetben — írja a levélíró — kénytelen lennék az egész ügyről felesége öngyűségét értesíteni.

Ennek persze a fele sem tréfa — gondolta a mérnök, aki már a következő hajóval Zemunba rohant, hogy felkeresse az elegáns hölgyet. Erre vonatkozó kísérlete azonban nem járt eredménnyel s másnap újabb levél érkezett a „vőlegénytől“, amelyben Nastics ur most már határozott formában ismételte meg követelését.

Amikor azután a levelek tömegesen futottak be a mérnök címére, a szerelmes Don Juan a rendőrséghez fordult védelemért.

A rendőrség tanácsára a mérnök levelet irt Nasticsnak, amelyben találkát kér, hogy a pénzt átadhassa. Így is történt. A mérnök pontosan megjelent a színhelyen s a szálloda egyik különtermébe vonult, amelynek függönyei mögött azonban detektívek álltak lesben. A mérnök elővette bugyellárisát s teljes összegben kifizette a tiz darab ezrest, ugyanebben a pillanatban azonban a detektívek letartóztatottak nyilvánították a zsarolót, akit hosszabb ellenkezés után előállítottak.

A rendőrségen kiderült, hogy Nastics egyeszedelmes tolvajbanda tagja s „menyasszonya“ nem más, mint az országosan körfőzött Roje Antonia, szlovén származású nő, aki a csalások és szélhámoságok egész sorozatát követte el.

A kihallgatás alkalmával a hölgy tagadni próbált ugyan, de amikor ráolvasták bűnlajstromát, úgy vallott, mint a karikacsapás. A mérnök boldogan tért vissza Beogradba és fogadalmat tett, hogy véglegesen kitöröli emlékezetéből a „Csókolom a kezét, madame“ slágerszámát.

— A szlovén „Orlovok“ győzelme a Szent Vencel-ünnepélyeken. Megírtuk a napokban, hogy a prágai Szent Vencel-ünnepélyeken a Szlovén „Sasok“ tornacsapata is résztvett. Mint most értesülünk, a szlovén tornászok a nemzetközi tornagyakorlatok alkalmával az első díjat nyerték. A tornacsapat már vissza is érkezett Ljubljánába, ahol nagyszabású fogadtatásban részesítették a Sasokat, akiket a francia és eschslovák konzul is üdvözölt. Ugyanez a csapat nyerte egyébként az első díjat a két évvel ezelőtt megtartott francia tornagyakorlatokon is, a melyeket Metzben bonyolítottak le.

Anglia tárgyal a szovjetkormánnyal

A jövő hét elejére várják a szovjetkormány megbízottját Londonba

Londonból jelentik: Az angol kormány sürgős felszólítást intézett az orosz szovjetkormányhoz, amelyben arra kéri,

küldjön lehetőleg még a jövő hét folyamán egy megbízottat Londonba, akivel megindíthatná a gazdasági

kapcsolatok új felvételét célzó tárgyalásokat.

Ha a szovjetkormány az ajánlatot elfogadja, a tárgyalások már a jövő hét folyamán megkezdődhetnek.

Nagy érdeklődést váltott ki Németországban Briand páneuropai terve

Valószínű, hogy Briand már a Népszövetség szeptemberi ülészakén felveti a kérdést

Berlinből jelentik: Briand francia miniszterelnök legújabb akciója, mely Európa föderatív alapon való berendezésére irányul, nagy érdeklődést váltott ki Németországban. A hivatalos körök még nem foglaltak állást Briand tervével szemben s a hivatalos sajtó is mély halgatásba burkolódik. A Berliner

Tagblatt értesülése szerint

Briand már a Népszövetség szeptemberi ülészakén fogja felvetni Páneurópa kérdését

s a Népszövetség tagjai máris nagy érdeklődéssel figyelik Briand akcióját.

Elrendelték Elekes Tódor előzetes letartóztatását

A vizsgálóbíró tegnap délután hirdette ki előtte az előzetes letartóztatásról szóló végzést

Megirtuk, hogy a rendőrség néhány nappal ezelőtt letartóztatta Elekes Tódort, a noviszádi „Volán” és „Herkules”-automobil cég tulajdonosát, aki ügyfelei kárára különböző csalásokat követett el s Novák Péter szentai kereskedőt közel nyolcszáz ezer dinárral károsította meg.

Elekest, akit időközben az ügyészség fogházába szállítottak, Papricsics Milán dr. vizsgálóbíró már több ízben kihallgatta s a kihallgatást tegnap délután befejezte, amely alkalommal elrendelte

Elekes előzetes letartóztatását.

Elekes védőügyvédje, dr. Adamovics Szasa noviszádi ügyvéd felfolyamodást jelentett be az előzetes letartóztatás ellen, majd a kihallgatás befejezése után a vizsgálóbíró jelenlétében hosszabb ideig tárgyalat védelemmel.

Mint értesülünk, Elekes ellen az utóbbi napokban újabb feljelentések futottak be, amelyeket a rendőrség a vizsgálóbíróhoz tett át.

Abbáziában letartóztatták Fellner András aki azonban tagadja a hitvesgyilkosságot

Nők kiltartottja volt a lainzi gyilkos

Budapestről jelentik: A lainzi gyilkosság ügyében a budapesti rendőrség még esütörtökön este Abbáziába telefonált, miután megállapították, hogy Fellner Henrik András Budapestről Abbáziába utazott.

Pénteken délután két órakor a budapesti főkapitányság telefonon felhívta a triezsi rendőrséget és onnan azt a választ kapta, hogy Fellner H. András esütörtökön este a budapesti rendőrség megkeresése után letartóztatták az Adriatic-szállodában. Fellner H. András éppen barátnője, Koch Gertrud és néhány szállóvendég társaságában kártyázott, amikor a detektívek letartóztatták. Fellnerrel együtt előállították Koch Gertrudot is. Fellner H. András és barátnőjének, Koch Gertrudnak a kihallgatása az Abbazia-voloskai rendőrkerület székházában folyik.

Fellner a gyilkosság napján Bécsben volt.

A bécsi rendőrség megállapította, hogy Fellner H. András június 17-én Maribornál átlépte a jugoszláv-osztrák határt, ahonnan néhány óra alatt Bécsbe érkezett. A gyilkosságot minden valószínűség szerint a délutáni órákban követte el, miután minden kétséget kizáróan megállapították, hogy június 17-én, a gyilkosság napján Bécsben tartózkodott.

Miután Fellner a gyilkosságot Ausztriában követte el, az osztrák hatóságok fogják kikérni Olaszországtól. A bécsi rendőrség erre vonatkozólag már meg is tette a szüksé-

ges lépéseket.

Az áldozat börtöndjébe.

Tegnap délelőtt jelentkezett a budapesti főkapitányságon Rózsa Vilmos szállító és bejelentette, hogy a meggyilkolt Scheffner Katalin 1927 nyarán két börtöndjébe adott át neki beraktározás céljából, azóta azonban nem jelentkezett.

Fellner állandó pénzzavarai.

A budapesti rendőrség megállapította, hogy Fellner ez év február 13-án egy Bálvány-ucai zálogüzletben értékes gyöngygyakéket helyezett zálogba, amelyért négyszáz pengőt kért. Néhány hét múlva ismét megjelent a zálogházban és közölte, hogy újabb pénzre van szüksége és kérte, hogy a gyöngygyakékre adjanak még kölcsönt. Az újabb kölcsönt azonban nem vette meg sem igénybe, mert egy banktisztviselő útján ezer pengős kölcsönhöz jutott. Ez a banktisztviselő tegnap délelőtt jelentkezett a rendőrségen, és közölte, hogy a zálogcédulára szerzett ezer pengőt Fellnernek. A banktisztviselő a rendőrségen átadta a zálogcédulát, ahonnan azonnal egy detektívet küldtek a Bálvány-ucai zálogházba a gyöngygyakékért.

Fellner szabadulni akart feleségétől, aki félt tőle és eltar-totta.

A rendőrségnek az eddigi nyomozások alapján az a feltevése, hogy Fellner András

azért gyilkolta meg feleségét, hogy szabaduljon tőle és így elkerülje a hosszú válás bonyodalmait, annyival inkább, mert egy új és gazdag nő jelent meg a láthatáron.

Tegnap délután jelentkezett a főkapitányságon dr. Groman Zsigmond budapesti ügyvéd, aki közölte, hogy 1927 június 2-án megjelent irodájában Scheffner Katalin és feljelentést állított össze Fellner András ellen.

Az asszony elmonta, hogy ő tartja el férjét, akinek egyszer tíz millió magyar koronát, egyszer pedig kilencvenkétezer lírát adott át. Azért akart feljelentést tenni, mert férje fondorlattal tévedésbe akarta ejteni, hogy jogszerűen haszonhoz jusson.

A feljelentést az ügyvéd irodájában összeállították és megírták, amikor azonban készek voltak vele, az asszony kérte, hogy egyelőre még ne adják be a feljelentést, mert

nagyon szereti férjét, de fél tőle

és attól tart, hogy bosszút áll rajta emiatt. Az ügyvéd ekkor nem is adta be a feljelentést, hanem csak most adta át a rendőrségen.

A rendőrség megmutatta a tanúknak a gyöngygyakéket, akik azonban nem ismerték ebben azt fel, amit a meggyilkolt asszony viselt.

A rendőrség megállapította, hogy Koch Gertrud is kölcsönzött Fellnernek negyven ezer lírát. Megállapították azt is, hogy semiféle jövedelme nem volt neki és abból élt, amit a könnyen hívó nőktől kicsalt.

Fellner alibit akar igazolni.

Abbáziából jelentik: A detektívek pénteken újból megjelentek az Adriatica penzionban és több vendéget kihallgattak Fellner előéletére vonatkozólag. Együttal érdeklődtek Koch Gertrud személye iránt is és megállapították, hogy Fellner barátnője elvált asszony és hosszabb idő óta összekötöttésben áll már vele. Valószínűnek tartják azt is, hogy a lainzi gyilkosság idején is ismerte már.

Fellner András letartóztatása után kijelentette, hogy nyugodtan fog bírái elé állani, mert alibit tud igazolni. Azonnal ki is jelentette, hogy a gyilkosság idején egy nőismerősével Olaszországban tartózkodott. Ezt igazolta Koch Gertrud is. Fellner egyúttal megmutatta utlevelét és az azon lévő osztrák határátlépést igazoló bélyegzővel akarta igazolni, hogy június 17-én nem tartózkodott Bécsben. A rendőrség megállapította, hogy Fellnernek nemcsak magyar, hanem osztrák utlevele is volt.

Koch Gertrudot mindössze egy óra hozsztat tartották a rendőrségen és azután szabadon bocsátották. Az asszony tegnap Fiuméba ment az ottani magyar konzulhoz és annak közbelépését kérte Abbáziában Fellner érdekében.

Literenként egy dinár a bor fogyasztási adója a módosított fogyasztási adótörvény szerint

Az új illeték csak a 18 foknál gyengébb borokra vonatkozik

A módosított fogyasztási adótörvény értelmében, amely a napokban lépett életbe, a bor fogyasztási adója is megváltozott. Az új adótétel szerint ezentúl a borfogyasztási adó

literenként egy dinár, de csak a szőlőből készült boroknál.

Mindazok a borok, amelyeknek alkohol tartalma meghaladja a 18 fokot a szeszre vonatkozó adótétel érvényes.

A fogyasztási adót a vevő fizeti a bor forgalombahozatala alkalmával.

— Szerelmi dráma. Marel Anna vetővi gazda leánya féltékenységből agyonlőtte Marics Dragutin kovácsot, utána pedig főbelötte magát.

Érdúj helyi Menyhért volt noviszádi káplán, Kanada első magyar plébánosának, emlékoszlopot emeltek hívei

Nagyon kevesen vannak Noviszádon, akik még emlékeznek Erdúj helyi Menyhért r. katolikus káplánra. Erdúj helyi pedig beírta nevét városunk történetébe, mert ő volt az, aki hosszú kutatás után „Ujvidék története” címen megírta e város történetét a legrégebb időkől a múlt század végéig. Erdúj helyi Menyhért még számos más történeti monográfia megírásával tette ismertté nevét a tudományos irodalomban.

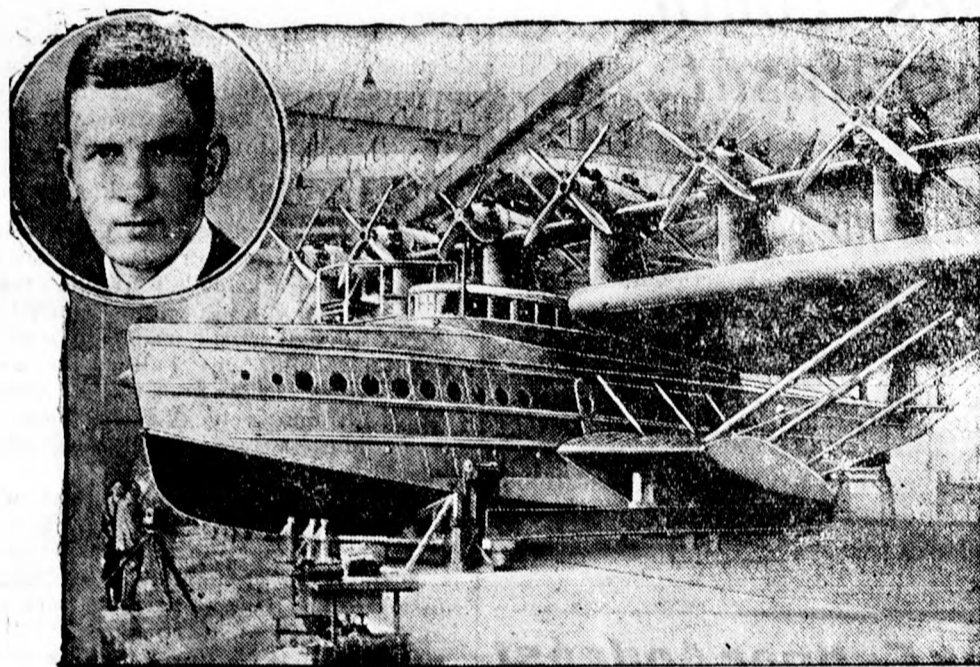
Érdúj helyi Menyhért huszonöt évvel ezelőtt kivándorolt Kanadába, ahol Prudhomme melletti Szent László-telepen megalapította az első katolikus magyar hívközseget. Ez volt Kanadában az első hitközség, amelyet teljesen magyar erő létesített. Magyar katolikus pap állította fel magyar katolikus hívekkel. Erdúj helyi Menyhért előtt csupán

francia pápok terjesztették az igét a katolikusok között és a magyar katolikusoknak így csak Erdúj helyi kivándorlása után volt magyar lelkipásztoruk. Erdúj helyi vetett véget ennek az évtizedeken át tartó mostoha helyzetnek.

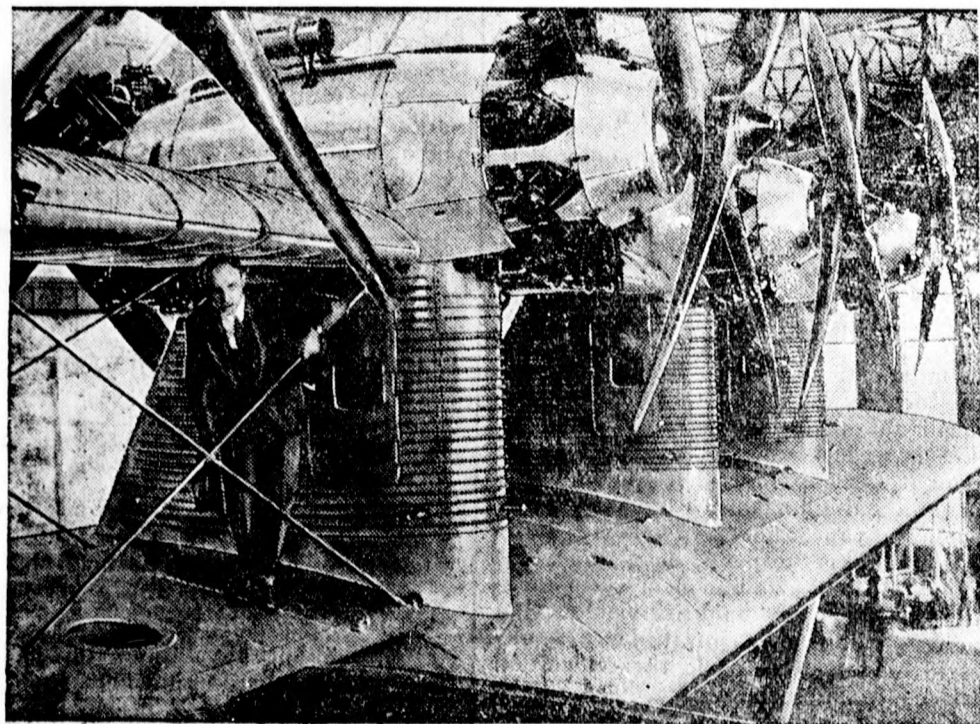
A kanadai Szent László-telep magyar katolikusai nem feledkeztek meg a magyar hitközség alapítójáról és diszes kőből faragott emlékoszlopot állítottak emékeére. Az emlékoszlopot június 30-án, vasárnap avatták fel ünnepélyes istentisztelet keretében, ami után Solymos Oszkár, a Szent László-telep jelenlegi plébánosa, megáldotta az emlékoszlopot.

Az ünnepélyen sok száz katolikus magyar vett részt és az nagy lelkesedéssel folyt le.

Sikerült a világ legnagyobb repülőgépeinek startja



A Dornier óriás repülőgép és Wagner vezetőpilóta



A motorok között

A napokban mutatták be a németországi Dornier repülőgépgyár legújabb alkotását, a Dornier X. óriási repülőgépet. Az óriás gépen 12 motor van, amelyek összesen 6200 lóerővel rendelkeznek. A repülőgép 100 utast fog szállítani és óránkénti sebessége 250 km. A Dornier művek vezetősége biztosra veszi, hogy ezen géppel sikerül az oceanrepülés kérdését megoldani, mert a

12 motor külön-külön működik és ha valamelyik el is romlik, azt azonnal, még a repülőgépen ki lehet javítani.

A Dornier X. óriásrepülőgépet tegnap reggel 8.10 perckor vízrebocsájtották. A vízrebocsájtás gyorsan és simán ment végbe. Egy órával később rövid nekifutás után a repülőgép a levegőbe emelkedett. A felszállást még kétszer megismételte és mindig a

legteljesebb sikerrel. A három próbafelszállás célja a repülőgép kipróbálása volt. Legközelebb a gép alapos átvizsgálása után megtartják első hosszabb útját.

Románia peresztes lett

a Magyar Földgáz r. t. által indított perben

Párisból jelentik: A párisi román-magyar vegyes döntőbíróóság tegnap hozta meg ítéletét abban a perben, amelyet a Magyar Földgáz r. t. indított a román állam ellen. A Magyar Földgáz r. t. bérelte ugyanis az erdélyi földgáztelepeket, 1919-ben azonban a román kormány egész egyszerűen magavetete át a földgáz kihasználását. Emiatt indított pert a társaság a vegyes döntőbíróóságnál, amely több hónapig tartó tárgyalása után tegnap hirdette ki ítéletét, amely szerint

Románia köteles két hónapon belül a társaság egész vagyonát visszaadni, ezenfelül kártérítést tartozik fizetni az okozott kárért.

Ezzel véget ért a legizgalmasabb perek egyike, amely a trianoni békeszerződés által alakított vegyes döntőbíróóság előtt zajlott.

Románia tíz évig használta a Magyar Földgáz r. t. vagyonát, amely ily módon tetemes kárpótlásban fog részesülni.

Rémhírek Csehszlovákiában

Prágából jelentik: Tegnap délelőtt Prágában, Brünben, Pozsonyban és Pilsenben az a hír terjedt el, hogy öt korosztályt mozgósítanak.

A cseh távirati iroda azonnal erőlyesen megcáfolta ezen hírt, mint teljesen alaptalant. Együttal közölte, hogy a rémhírterjesztők ellen a legszigorúbban fognak fellépni.

Emelkedett a fakivitel

Beogradból jelentik: Az erdőügyi miniszterium arra való tekintettel, hogy több lapban olyan hírek jelentek meg, mintha az idén az erdőtermelés kiviteli szempontból kedvezőtlenebb lenne az éimuft éveknél, hivatalos statisztikát adott ki ennek megcáfolására. Eszerint 1928. év januárjában 899 ezer tonnát exportáltak 708 millió dinár értékben, ezzel szemben folyó év januárjában a kivitel 923.000 tonna volt 858 millió dinár értékben. Ez év első öt hónapjában a kivitel 24.000 tonnával, illetve 150 millió dinárral volt több mint a múlt év első öt hónapjában. Ez a többlet a téli hideg és az erdők racionálisabb kitermelése ellenére állott elő, főleg azért, mert a kormány hozzáférhetőbbé tette az erdőket.

— A széneltakarítás idejére beszüntetik a lövészeti gyakorlatokat a Hadi-szigeten. A noviszád-petrovaradini katonai állomásparancsnokság értesíti az érdekelteket, hogy a Hadi-szigeti kaszálóbérlők megkeresésére július 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 és 20-án felfüggeszti a katonai lövészgyakorlatokat, hogy ezáltal módot nyújtson a bérlőknek a széna eltakarítására, amelyet a fentemlített napokon kell végrehajtani. Az állomásparancsnokság figyelmezteti a kaszálóbérlőket, hogy június 21-én a rendes lövészeti gyakorlatok ismét a rendes napokon megkezdődnek s így a fenti terminuson túl a lövészet befejezéséig semmiesetre sem függeszti fel a gyakorlatokat s a szigeten való átjárást sem engedélyezi.

— Elfogott háziszarka. Az apatini csendőrség már régen nyomozott tolvajnyót fogott el a napokban. Klemm Márton apatini börtönnyerkeskedőnél volt alkalmazásban mint varró Jozefina apatini lakos, aki több értékesebb tárgyat lopott el Klemmtől és megszökött. Az apatini csendőrségnek most sikerült letartóztatnia és ekkor kitudt, hogy Pressl Jozefina már több helyen követett el lopást. A csendőrség beszállította a szombori ügyészség fogházába.

HIREK

1929. július 13. Szombat

Rom. kath: Anaklét. Protestáns: Jenő. Gör. kel. (jun. 30.): 12 apostol. A nap kel 4 óra 4 perckor, nyugszik 7 óra 23 perckor.

Időjárás: A Vojvodinában és Észak-szerbiában borus idő volt, délután esővel. A hőmérséklet némileg csökkent. Noviszádon délben 22 fok meleg volt.

Időjárás: Borus idő várható valószínűleg esővel, lényeges hőváltozás nélkül. Noviszádon a hőmérséklet 14 és 24 fok között változik.

— **A beogradi obszervatorium időjárás-jelentése.** A beogradi obszervatorium jelentése szerint a tegnapi napon a következő hőmérsékletet jegyezték fel az ország egyes városaiban: Beograd 14, Zagreb 21, Ljubljana 15, Petrovaradin 15, Veliko Gradiste 16, Koviljacska 16, Szarajevo 15, Uzsice 15, Kragujevac 17, Vranje 14, Nis 17, Szaplje 19, Stip 17, Prilep 15, Pety 15, Kotor 21, Belaluka 21, Szplit 21, Kraljevo 16, Brod 18. Eső sehol sem esett.

— **Franciaországban megenyhült az idő.** Párisból jelentik: Tegnapi hirtelen megenyhült az idő. Délben árnyékban 22 fok meleg volt és a meteorológusok jelentése szerint a hőség fokozódni fog.

— **A törökök nem szállítanak árut ezután Oroszországba.** Angorából jelentik: A török kereskedők elhatározták, hogy Oroszországba beszüntetik az árukivitelét.

— **Megdrágult a „Zeta”.** A dohányzó közönség legnagyobb meglepetésére a „Zeta” cigaretta, amely a középsztyá legkedveltebb szivarka fajtája, váratlanul, minden előzetes bejelentés nélkül — megdrágult. Tegnapi óta ugyanis huszonkét és fél para helyett huszonöt paráért árusítják darabját. A dohánytözsdek is csak tegnap értesültek a „Zeta” megdrágulásáról s alig akartak hinni szemüknek, amikor a dohányjövedék már az új árak szerint számlázta az árut.

— **Robbanás egy francia kikötőben.** Caenből jelentik: Az itteni horgonyzó Glaucoos görög tengeralattjárón elhelyezendő különböző készülékek kipróbálása alkalmával, felrobbant egy sűrített levegővel telített palack. A robbanás megölte Cariou fregattkapitány mérnököt és két altisztet, három munkást pedig megsebesített. A robbanás oka ismeretlen.

— **Halálos szerencsétlenség Apatinban.** Apatinból jelentik: Az apatini töltés építésénél halálos szerencsétlenség történt tegnap délután. Radics Mihály dalmáciai munkás észrevette, hogy a lova sántít. Lehajolt, hogy megnézzé mi történt és ebben a pillanatban a ló a szerencsétlen embert fején rugta. Radics Mihály azonnal eszméletlenül esett össze. Bevitték a szombori kórházba, ahol megállapították, hogy koponyaacsonttörést és agyrázkódást szenvedett. Radics Mihály még aznap belehalt sérülésébe.

— **Ítéletidő Romániában.** Bukarestből jelentik: Az egész országban már napok óta borzalmas viharok és zivatarok dülnek. Bukarestben már két napja állandóan esik az eső. Csernovitzban felhőszakadás volt, a melynek következtében több ház összedőlt. A város nagy része víz alatt van. A nagy esőzések következtében a legtöbb folyó kiáradt és özönvízzel fenyeget a környéket.

— **Francia képviselők budapesti látogatása.** Budapestről jelentik: Bergey kamarai képviselő társaságában több képviselő rövidesen ellátogat Budapestre, a magyarországi helyzet tanulmányozására.

— **Bővítik a párisi földalatti vasutat.** Párisból jelentik: A földalatti vasutnak eddig két alagutja volt a Szajna alatt. Most kibővítették a vasutat úgy, hogy még egy harmadik helyen lesz alagut a Szajna alatt. Ez az alagut a Rue Monge és az áttelében levő partot köti össze.

— **N.A.K. mai nyári táncmulatsága a hűvös időjárás miatt elmarad.**

— **A kereskedőalkalmazottak és a záróra rendezése.** „Hogyan vélik megoldani a zárórát Noviszádon” című közleményünkkel kapcsolatban a kereskedelmi alkalmazottak részéről felkérték az alábbiak közlésére: „A kereskedőfőnökök azon óhaja, hogy a záróra kérdése oly módon nyerjen megoldást, mely szerint az üzletek naponta 12 órát volna nyitva tarthatók, semmi szín alatt nem indokolt, nemcsak az alkalmazottak szempontjából, hanem a kereskedőfőnökök tekintélyes számának szempontjából is, akik belátják, hogy a jelen munkaidő viszonyai mellett sem magukat, sem pedig személyzetüket nem kell tulságosan, hogy megerőltessék a vevőközönség kiszolgálása terén. Nem szólna arról, hogy a közönség aránylag elég fegyelmezten megszokta a jelenleg fennálló üzletnyitási és zárási viszonyokat. A kereskedelmi alkalmazottak azon óhajjal élnek, hogy a régóta huzódó kérdést csak oly módon lehetne megoldani, ha nemcsak hogy nem rosszabbítanák az alkalmazottak szempontjából a munkaidő szabályozását, hanem kölcsönös megértéssel a reális viszonyoknak megfelelően a 8 órás munkaidőhöz való közeledést segítené mindkét fél elő, amellyel a kereskedelem fejlődése terén is egy hasznos lépés volna. A kereskedelmi alkalmazottak biznak benne, hogy a kiadandó végrehajtási rendeletnél a főispán ur az ő kívánságaikat is figyelembe fogja venni.

— **Dr. Szilasi László hazaérkezett és rendelését folytatja Kralja Petra 16. alatt,** telefon 28-39. Lakása Cara Dusana 29., telefon 26-39.

— **Izgalmas jelenet a bíróság előtt.** Prágából jelentik: Tegnapi délelőtt Janda Vencel állott vádlottként a bíróság előtt egy kisebb ügyből kifolyólag. A vádlott a tárgyalás egész folyamata alatt nagyon exaltáltan viselkedett, egyszerre csak elővette zsebkését és mielőtt még valaki megakadályozhatta volna, felvágta ütőerét. A vér nagy sugárban a bírói asztalig szökött, mire azonnal hívták a mentőket, akik bekötötték a vádlott sebeit és azután a kórházba szállították.

— **Kényszerleszállás Szrbobran közelében.** Szrbobran közelében Glavaski Tosa szállásán tegnap reggel motorhiba következtében kényszerleszállást végzett egy repülőgép. Leszállásnál a repülőgép buzakeresztbe ütközött és felfordult. A pilóta kiesett belőle és zúzódásokat szenvedett.

— **Sulyos autókatasztrófa Délszerbiában.** Szokopljéból jelentik: Szavkovics Pera szokopljei agrármegbízott csütörtökön délután autón Urosevára utazott. Az autó az uton egy fatönknek ütközött és felfordult. Szavkovics oly szerencsétlenül esett ki az autóból, hogy a helyszínen meghalt. A sofőr és az autó négy utasa sulyosan megsérült.

— **Felhőszakadás négyszáz halottal.** Konstantinápolyból jelentik: A kisázsiai Trapezuntól keletre levő Sürmen-Pasardzsik tájékán 48 óra hosszat tartó felhőszakadás volt. A felhőszakadás következtében egész falvak víz alá kerültek, sok falut pedig földomlás temetett el. Az eddigi jelentések szerint a borzalmas katasztrófának 400 emberélet esett áldozatul.

— **Dr. Nikolics Branko királyi közigazgató külföldről hazaérkezett,** ismét átvette irodája vezetését.

— **Tolvaj béres.** Az apatini csendőrség ma letartóztatta Manz Ferenc prigrévia sveti iváni származású bérest, aki gazdája, Forgács István távollétében feltörte annak szekrényeit és az ott talált készpénzt és egyéb értékeket holmikat magához véve megszökött. Manz Ferencet beszállították a szombori ügyészség fogházába.



ZÁRLATOK

Péntek, július 12

A DINAR ARFOLYAMA

Budapest 10.00—10.08, Prága 58.85—59.25, Berlin 7.345—7.365, Bécs 12.42—12.48, Trieszt 33.62—33.66, London 267.

BEOGRADI TÖZSDE

Ünnep miatt zárva.

ZURICHI TÖZSDE

Beograd 9.1275, Budapest 90.65, Páris 20.36, London 25.22 háromnyolcad, Newyork 520, Brüsszel 72.26, Milánó 27.20, Berlin 123.85, Amsterdam 208.85, Madrid 75.30, Bécs 73.15, Stockholm 139.40, Oslo 138.60, Kopenhága 138.50, Szófia 3.755, Bukarest 3.085, Prága 15.385, Varso 58.30, Athén 6.72, Helsingfors 13.07.

BUDAPESTI

HATARIDÓS TERMENYTÖZSDE

Irányzat: Gyenge. Forgalom: Közepes. Buza októberre 23.57—23.59, 1930. márciusra 25.79—25.81. Rozs októberre 19.11—19.13, 1930. márciusra 21.03—21.05. Tengeri júliusra 23.25—23.35, 1930. májusra 18.63—18.65.

CHIKAGOI TERMENYTÖZSDE

Buza: Szilárd. Júliusra 123.75, szeptemberre 128.5, decemberre 134 háromnyolcad. Tengeri: Csendes. Júliusra 94 egynyolcad, szeptemberre 97 háromnyolcad, decemberre 93.25. Zab: Szilárd. Júliusra 45 hétnyelcad, szeptemberre 46 ötnyelcad, decemberre 49 és fél. Rozs: Szilárd. Júliusra 95 egynyolcad, szeptemberre 100, decemberre 104.75.

WINNIPEG

Irányzat: Szilárd. Buza júliusra 147.75, októberre 142 hétnyelcad, decemberre 139.5. Zab júliusra 103 ötnyelcad, októberre 106 hétnyelcad. Arpa júliusra 58.5, októberre 60 hétnyelcad, decemberre 58.5. Rozs júliusra 80.25, októberre 78.75, új termés októberre 78.5.

ROSARIO

Irányzat: Szilárd. Buza augusztusra 9.80. Tengeri augusztusra 8.25.

BUENOS AYRES

Buza augusztusra 9.95, szeptemberre 10.10. Tengeri augusztusra 8.55, szeptemberre 8.65. Zab augusztusra 7.50.

— **A vádlott lelőtte a tanut.** Tourból jelentik: Az itteni bíróságon tegnap tárgyalás közben véres esemény játszódott le. A bíróság előtt álló vádlott, amikor az egyik tanu terheiben vallott ellene, kivette revolverét és három lövést adott le a tanura, aki több sebből vérezve eszméletlenül összeszeesett. A bíróság a rendőrséggel azonnal letartóztatta a tettest, aki ezután sirögörösköt kapott. A sulyosan sebesült tanut a touri kórházba szállították.

— **Megmérgezték egy ebéd 29 vendéget.** Londonból jelentik: Allahabadi hírszerint Buttani polgármester ebédjén résztvevő 29 vendég ételmérgezésben meghalt.

— **A mexikói polgárháború áldozatai.** Newyorkból jelentik: Az amerikai lapok szerint Mexikóban a legutóbbi évek polgárháborúi 1.200.000 emberéletet követeltek áldozatul.

APOLLÓBAN július 13 és 14-én - Kettős műsor!

Alvilágapacsok

Kalanddráma 6 felvonásban

Főszereplők

Clive Brook és Evelin Brent

A telefons kisasszony

Filmvígjáték 6 felvonásban

Magde Bellamy a főszerepben



Nagyszabásúnak ígérkezik a vajdasági mezőgazdasági kongresszus

Franges földmívelésügyi minisztert kéri fel a fővédnökségre — A vasárnapi előértekezleten nagy lelkesedéssel karolták fel az akcolt

A szuboticei gazdasági egyesület kezdeményezésére szeptember elején Szubotícán nagyszabású mezőgazdasági kongresszust tartanak, amelynek egyetlen célja a jugoszláviai mezőgazdaságnak senki által nem vitatott súlyos helyzetét megismertetni, a javítás módjait megállapítani és az illetékesek figyelmét erre megfelelő formában felhívni.

Az bizonyos, hogy gyökeres javulást csak az európai nemzetközi gazdasági megértés hozhat, amely végre realizálja a kontinensnek teljes függetlenítését Amerikától. Amerika óriási gazdasági fejlődése mindinkább alárendelt szerepre itéli Európát, mely utóbbiban a nagy értékesítési területek hiánya, számtalan közbeeső vámvonal, az árukivitel akadályai, állandó válságba sodorták az államokat. Ez akadályozza a tőkeképződést, ez teszi tönkre az új világgal való versenyképesség alapfeltételeit. Amerika most már nemcsak mint fő hitelező szerepel, hanem újabban a kölcsönkamaton kívül még haszonrészesedést is köt ki a kölcsönadott tőkéből létrejött vállalkozásokból. Az a szűkkeblű és most mind erőteljesebben érvényesülő irányzat, hogy minden államnak lehetőleg összes mezőgazdasági terményszükségletét saját magának kell előállítani, éles ellentétben áll az európai mezőgazdaság természetes fejlődésével. Európának szüksége van az árucserére és az európai államok kell, hogy termelésüket azokra a terményekre korlátozzák, amelyek az illető ország éghajlati és talajviszonyainak legjobban megfelelnek.

Lehetetlen helyzetet teremtett főterményünknek, a búzáknak egy év leforgása alatt 45 százalékkal való áresése. Ha megfigyeljük a belföldi buzaár alakulását, azt látjuk, hogy ez éppen nem igazodott a csikágói buzaárhoz, mert nagy átlagban január óta mindig 10 dinárral voltunk a csikágói árak alatt. A határidő piac hullámzását joggal nézik a gazdák a legnagyobb aggálllyal, mert a legális határidőüzlet leple alatt könnyen elrejtőzik a papirosbuzával üzött hazárdjáték. 1913. év átlag buzaára 260 dinár volt s akkor a kenyér ára 350 dinár, a korpáé 125—130 dinár, 1929. április hóban a buza ára körülbelül ugyanannyi volt, vagyis 260 dinár, ugyanakkor a kenyér ára 440 dinár, a korpáé 186—190 dinár. A gyapjuszövet ára 1913-ban méterenkint 69—70 dinár, 1929-ben pedig 124—130 dinár, a cipő ára 1913-ban 170—180 dinár, 1929-ben 270—280 dinár. Sajnos, hogy az iparcikkek árait is nem csikágói szemmel jegyzik, mert akkor igazán kíváncsi volnék, mivel tudnák itt megmagyarázni az iparcikkek belföldi magas árait.

Ausztria, Francia-, Cseh-, Német- és Olaszország buzabeviteli szükséglete mintegy 62 millió métermázsas. Ezzel szemben Jugoszlávia, Magyarország, Bulgária és Románia kivihető buzamennyisége körülbelül 15 millió métermázsas. Tehát, mint látjuk számszerűen a kivitel felesleg, alig egy-negyedrése a behozatali szükségletnek. Főterményünk a buza lévén, csak egyoldalúan a bő termésre vessük a fősúlyt, hanem a beltartalomra éppen úgy kell néznünk. A termelendő buzafajtánál fontos a jövedelmezőségi szempont is itt, azt hiszem emiatt érdeke a gazdának a holdankint 2—3 métermázsával többet termő nyugati fajta-buzát, vagy a kemény tiszavidéki búzát ter-

melni. A kereskedelem hivatása a piac kikutatása, valamint annak a körülménynek a megállapítása is, hogy mely országban minő termény és milyen minőségben, milyen csomagolásban szállítható, mert ebben a tekintetben is különböznek az igények. A gazda nem léphet közvetlen érintkezésbe a külföldi vevővel, vagy fogyasztóval, viszont a kereskedelem ne törekedjék túlzott haszonra a közvetítői üzletnél, mert különben a termelő gazda az alacsony árajánlatnál találja meg számítását s eláll a kivitelre való termeléstől. De fontos az is, hogy a gazdától átvett prima minőségű termény ugyanolyan minőségben érkezen a külföldi vevőhöz, vagyis ne történhessen meg itthon rosszabb terménnyel való keveréssel egy átlag minőség elállítása, amely azután nem felel meg annak a márkázott árunak, amelyet a külföldi vevő kapni vél. Egyszóval megbízhatóság és realitás az egész vonalon. Nehezebb a helyzet az állattenyésztés terén. Itt azt a jó tanácsot, hogy tenyészállatok exportjával iparkodjunk ellensúlyozni a hizóállatok kivitelének lehetetlenségeit, egyelőre fantazmagóriának kell tartani. A tenyészállat nevelésén és értékesítésén sokat segíthetne a belföldi szükséglet kereteinek és színvonalának növelése. Megfelelő ellenőrzéssel és irányítással biztosíthatni lehetne, hogy megfelelő értékű apaállatokat szerezzenek be és ezeket kellőképpen meg is fizessék; ez nem csak a tenyészállatokat nevelő gazdaságok boldogulását szolgálja, hanem egyúttal emelné egész állattenyésztésünk színvonalát is. Versenyképességünk egyik tényezője az árkérdés.

A termények árainál irányadó a termelési költség. Ennek az együtttható munkabérek, a termény előállításához szükséges iparcikkek árai, a közterhek és a hitel kamatai. Az elsőt nem foglalkozunk, mert az nem lépi túl a normális kereteket. Az iparcikkek árai azonban messze kiugranak a normális keretektől. Egyes cikkek árai nálunk messze fölül vannak ugyanilyen cikkek külföldi árain. Ennek oka a túlzott vámvédelmen és a túl sok közvetítői kézben rejlik. A tulsók közvetítői kéz egészségtelen állapot és miért kell éppen a mezőgazdaságnak megfizetni olyan egzisztenciát, amelyeknek ténykedése gyakran csak abból áll, hogy levelet irnak árajánlattal és ezért kijár nekik bizonyos jutalék, ami csak drágítja az árut. Az iparcikkek túlzott drágaságáért a kartelek is felelősek árdrágító hatásukért; ez a helyzet feltétlenül gyógyítandó anélkül, hogy a gazdasági élet szabadságába belenyuljunk. A visszaélés, amennyiben ilyen megállapítható túlzésvással megtorlandó. De felelős a drágaságért a kereskedelem is, túl sok láncszeme és túlzott nyereségre való törekvése miatt.

A termelési költségek második tényezője a hitel.

Mint hogy a mezőgazdaságot sok körülmény, ami előttünk ismeretes, megfosztotta saját forgótőkéjétől, a forgótőke szükségletét kizárólag hitel útján tudja ellátni. A földben rejlő tőke legfeljebb 2%-ot hoz, ezzel szemben állanak a bankok 13—16%-os kamatai. Nagyon jól tudjuk, hogy a világ pénzpiaca az amerikai szédületes spekulációnak hatása alatt áll, amely mind több és több tőkét von el Európától s a pénz drágaságát erősen befolyásolja a német jó-

váteteli kérdés és egyéb aktuális politikai probléma. A mezőgazdaság abszolúte nem bírja ki az ilyen folyton fluktuáló kamatlábat. Minden irányváltozás, minden újabb termelési mód tőkét igényel, ezt pedig ilyen magas kamatok mellett keresztülvinni lehetetlen. Azért bírnak kettős jelenséggel a mezőgazdaság szempontjából a stabilitással kamatozás melletti jelzalogkölcsonők, amelyek talán a most létesülő szabadalmazott Agrárbankunk útján megvalósíthatók lesznek. A mezőgazdasági termelés irányát bizonyos tekintetben meg kell változtatnunk s a külföldi piacok igényeihez alkalmazni. Hogy melyek ezek a termények és piacok, amelyekre figyelniük kell, hogy irányuljon, az áruehelyezésnek ez a kikutatása a kereskedelem feladata. A kereskedelemnek szakítani kell a régi kiviteli forgalom cikkeitnek szállításával, ha ez nem mutatkozik hasznóhajtónak, fűrgén, leleményesen kell meglátni azokat a piacokat, amelyekre minő segítségünk és korai időszakban való megjelenésünkkel abszolúte versenyképesek vagyunk. Ha egy piacot elvesztünk, már előre más piacról kell gondoskodnunk. A belföldi fogyasztás céljaira is számtalan olyan cikk mutatkozik, amelyekből hatszor akkora értéket importálunk, mint amennyit magunk termelünk, noha azok itthon is kitűnően megteremnek. Az ilyenféle cikkeknel rendezes az a baj, hogy a kezelés, az eltartás módjai hiányosak és ezért vagyunk például kénytelenek almát és ilyféléket behozni

Nagy súlyt kellene helyezni a gyümölcsfélék szedésének, eltartásának és csomagolásának szakszerű ismertetésére, mert a gyümölcs tekintetében abszolúte versenyképesek lehetnénk s a belföldi fogyasztásnak is meg volna a kellő nagy felvevő képessége. Távoll áll tőlünk, hogy azt mondjuk hagyjunk fel a buza termelésével, mert ez mindig első és legjobb terményünk fog maradni, különösen ha kellő belértékű minőséget fogunk termelni. De a világpiac mindig fokozódó buzaártermései megokolttá teszik, hogy e terményünknek — s talán a zabnak is — termesztési területét csökkentsük s ezek helyett az iparinövények nagyobb mérvű termesztését karoljuk fel. 1928. évi kiviteli mérlegünket tekintve, amelynek javítására minden erővel kell törekednünk, megállapíthatjuk, hogy a mezőgazdasági termények kivitelében erős visszaesés mutatkozik, főleg búzában, vágóállatokban, zsírban, baromfiban és tojásban. Ezeknek a tényeknek száraz leszögezésével azonban nem érhetjük be. Meg kell állapítani, hogy melyek lemaradásunk okai. Ezeknek a tényeknek a megállapításai a kormányzat feladata. Szerepelhetnek itt olyan okok is, amelyek kiküszöbölhetők, mint pl. a szállítási nehézségek, lassu szállítás, minőségi és csomagolási kérdések. Sokszor látszólagos apró okok is lehetnek a bizonyos áruk iránt való elkedvetlenedés kuforrásai. Ezt gyorsan kell észrevenni, mielőtt még a feledés homálya borítja az áru és származási országának nevét és a kifogások jóvátétele által a további összeköttetést fenn kell tartani. A nyugati országokban látjuk, hogy mennyire örökődik a termelő és kereskedő is, hogy a kivitelre csak a legjobb minőség kerüljön, mert jól tudják, hogy a nagy és kéréllhetetlen világversenyben hamar elfoglalhatja helyét más, amelyet azután vajmi nehéz lesz visszazerezni. Nagy súlyt kell helyezni a széles néprétegek gazdasági műveltségének fejlesztésére, mert ez adja alapját a gazdasági boldogulásnak. Mindenekelőtt a földművelő nép gyermekeinek gazdasági boldogulásához szükséges ismeretek megszerzésére kell törekedni és ennek alapja a gazdasági népiskolák szervezése és a gazdasági szaktanítók képzése. Legtermészetesebb lenne, ha az önálló gazdasági népiskolák a földművelési kormány alsófoku szakoktatásának szervezetébe kapcsolhatnának, mert a gazdasági iskolákat a mezőgazdasági termelés irányításának munkaköréből kikapcsolni nem volna szabad. A gazdasági egyesületek erőteljes segítése a tartomány és a föld-

mivelésügyi kormány egyik fő gondja legyen, mert ezek a régi és jól bevált intézmények pénzühiány miatt tespednek és teljesen elvesztik akcióképességüket. A bel-földi tőkeképződés egyik alapfeltétele gazdasági boldogulásunknak, mert nem kívánatos, hogy hitelforrásokra legyünk utalva. A bel-földi tőkeképződés csak a legnagyobb takarékoság útján érhető el. — Le kell szállítani életstandardjainkat, összehuzni magunkat s a legszigorubb rigorozitással a következetességgel keresztül vinni saját háztartásunkban is a felesleges kiadások redukcióját, mert különben a folytonosan fokozódó eladósodás következtében újra fogunk kerülni a birtokok, de a mai viszonyok között, amikor általános a pénztelenség és olyan csekély a föld hozadéka, még vevő sem fog rá akadni. Félre kell tenni a személyeskedés rut fegyverét, hiszen a végcéli elérésében mindannyian teljesen egyetértünk csak a keresztülvitel módszereiben lehetnek eltérések. Nézzünk szembe a veszéllyel, amely a mezőgazdaságot pusztulással fenyegeti, ide segítő karok és nem ölbetett kezek kellenek. Közgazdasági életünk fejlődése csak akkor van biztosítva, ha mindenütt látjuk a fokozódó erőket, a produktivitást és ennek folytán az általános jólét emelkedését.

RÁDIÓ-MŰSOR

Szombat, július 13

Beograd. 11.20 és 11.45: Vizállásjelentés. 12: Pontos időjelzés. 12.10: Kis gramofonhangverseny. 12.30: Közgazdasági hírek és tőzsdjelentések. 12.45: A rádió kvartett hangversenye. 13.30: Ujsághírek. 17.00: Gyermekóra. Bandies Mica gyermekmeséket olvas fel. 17.20: Rádió jazz hangverseny. 18.25: Dr. Dragics Milorád előadása a házasságból. 20: Szerb cigányhangverseny. 21: Dr. Jelacics Alexej történelmi közériái. Utána: Ujsághírek. 21.35: A rádió kvartett hangversenye. (Bachtól Wagnerig). 22.55: Lavedan Henri egyfelvonásosa. Utána: Mandolinhangverseny, előadja Osztrovszki Zs.

Zagreb. 13.15: Gramofonzene. 20.30: Zongorahangverseny. 21.30: Szórakoztató zene.

Bécs. 11. Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 18: Flóra de Grösogono, olasz aria hangversenye. 18.20: Kamarazene. 20: „Don Caesar“ című operett közvetítése.

Prága. 11.30: Gramofonzene. 12.20: Zenekari hangverseny. 18.15: Németnyelvű hangverseny. 20.15: Szláv népdalok. 20.30: Táncczene. 22.25: Jazz-band.

Budapest. 9.15: Eugen Stepat orosz balalajka-zenekarának hangversenye. 12: Déli harangszó. 12.05: A m. kir. 1. honvédség-zenekarának hangversenye. 13: Pontos időjelzés. 14.30: Hírek. 17.10: Dr. Szilágyi Imre magyar hegedűestje, cigányzenekari kísérettel. 18: Thury Lajos novellái. 18.30: A Székesfővárosi Zenekar hangversenye. 19.45: Operettelőadás a Studióból: „Gyurkovics-fiúk“. 22: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, löversenyeredmények és hírek. Majd: Rigó Jancsi és cigányzenekarának hangversenye az Emek-kávéházban.

Berlin. 17: Szórakoztató zene. 20: Fúvószenekari hangverseny, utána időjelzés, időjárásjelentés, ujsághírek és sporthírek. 22.30: Táncczene.

Kassa. 12.05: Déli hangverseny. 20.15: Hangverseny. 20.50: Operettrészletek.

München. 14.30: Gramofonzene. 16: Rádió-trió. 18: Citerahangverseny. 19.30: A házi zenekar hangversenye. 22.35: Szórakoztató- és táncczene.



A holnapi mérkőzések

Noviszdai futballsportjának egyik érdekes eseménye a vasárnap lebonyolításra kerülő városközi mérkőzés, amelyen Noviszdai és Veliki Beeskerek csapatai mérik össze erejüket. Beeskerek futbalcsapata már két

évvel ezelőtt is mérkőzött Noviszadon eldöntetlen eredménnyel, azóta azonban csapatjuk olyan kedvező átalakuláson ment át, hogy ezúttal Noviszadnak nem lesz könnyű a helyzete, annál is inkább, mert a noviszádi összeállításban egyetlenegy Vojvodina játékos sem szerepel. A Vojvodina ugyanis vasárnap részt vesz a sabáci Macsva pályafelavató ünnepélyén s így a noviszádi csapat kénytelen több jó játékost nélkülözni. A szövetségi kapitány mindazonáltal meglehetősen jó összeállításról gondoskodott s a csapatban felváltva szerepeltet NAK, Radnicski és Makabi játékosokat.

A noviszádi összeállítás egyébként a következő:

Milutinovic (Radnicski), Róka (NAK), Abt (Makabi), Grünberg (Radnicski), Kárársz (NAK), Kacaf (Makabi), Mandics II. (Radnicski), Rencsevics (Makabi), Tancos (NAK), Paszt (NAK) és Scheffer (Makabi).

Tartalékok: Hoffmann, Német és Schelb (NAK), Hacker (Radnicski), Morgenstern (Makabi).

A mérkőzés délután fél 6 órakor kezdődik a NAK pályán. Az érdekes mérkőzés ifjúsági csapatok előmérkőzése előzi meg.

Az előmérkőzésen a NAK ifjúsági csapata a következő felállításban játszik a Radnicski ellen: Becker, Higl, Georgijevics, Willner, Lerch, Schreck, Pintér II, Szentiványi, Stenko, Neuwirth IV, Grossmann. Tartalék: Göttl. A játékosok délután 3 órakor tartoznak az öltözőben megjelenni.

A Radnicski Sportklub vasárnap, július 14-én délelőtt 10 órakor nyilvános árverésen eladja a NTK volt sportpályáján s az állami kórház mellett levő fabarakot. A faanyagot két évvel ezelőtt 10.000 dinárért vették meg s most költözködés miatt olcsó áron eladásra kerül. Felkérjük az érdeklődőket, hogy a jelzett időben a helyszínen megjelenni szíveskedjenek. — Titkár.

A Davis Cup európai döntőjének tegnapi berlini versenyén Németország vezet 2:0 arányban.

A hétórás vonat rejtélye

Detektívregény Irta: MARCEL GUILLAIN

(10) — Furesa, pedig Anna asszony meghagyta...

— És bizalmatlan hangon folytatta: — Csak nem adta át a gyermekeket a kárkinck? Anna asszony szörnyen megharagudnék, ha tévedés történt volna!

Az öreg élénken mentegetőzött: — Először is nem én voltam az, aki a nővel beszéltem, hanem a román. Azután a nő átadta azt a papirost, amit az elhelyező intézet küldött.

— Melyik az? — A törpe rámutatott a bőrtárcára, amit Francis az asztalra maga elé helyezett és mondotta:

— Nézzen bele, megtalálja, a román a többi papirosokkal együtt ebbe a bőrtárcába dugta, a végből, hogy ha ez a szegény ördög Guillaume nem patkolna el, megtudhassa, hol vannak a porontyai!

A detektív elővett egy kartonlapot, melyen ezek a sorok állottak: — Charles asszony megbizatik, hogy a fiút és leánykát, Viktort és Anette-et gondozza alá vegye.

A papír másik oldalán az elhelyező intézet címe állott: Rue de Pologne, Saint-Germain-en-Laye-ban és az intézet célja: elhelyez cselédeket, nevelőnőket, dajkákat és gyermekeket a vidékre.

Leblond egészen természetesen hangon mondotta:

— Adja át a pajtásai lakcímét, majd beszéljek Anna asszonnyal, hogy gondoskodjunk róluk.

— Erről bizony mitse tudok, de egészen bizonyos, hogy öt és hat óra között a Rue Sedaine sarkán levő kávéházban találhatják őket.

— Helyes! — A törpe siránkozva folytatta: — Aztán főképp el ne feledkezzék arról, hogy egy fabatka nélkül egyedül állok itt, még sem moccanhatok. Még arra sem vagyok képes, hogy odébb álljak ezzel a bőrdéval, ha a vásárnak vége lesz.

A detektív komolyan állította: — El fogok járni az ön ügyében is és holnap mindent meg fog kapni, amire szüksége van.

Felkereste Anatole apót, aki mélyen a ludt a bakon, felkeltette és mondta:

— Galoppban a kórházhoz, öregem! — A kórházba, ebben az órában? Mi a csodának? Hiszen jól tudja, be van zárva — dohogott az öreg kocsis.

— Mindegy, meg fogják adni a felvilágosítást, amire szükségem van.

VII.

Az öreg detektív

Negyedórával később Leblond lehorasztott fővel hagyta el a kórházat. Az igazgató készséges felvilágosításai nem voltak alkalmasak arra, hogy a rejtvényt felderítsék, sőt csak némi fényugarat is vessenek arra az összebogozódott, sötét drámára, amelyben a fiatal detektív olyan buzgalommal kutatott.

A műbirkózót súlyos állapotára való tekintettel vették fel a kórházba, egyszerűen Guillaume név alatt és mindjárt másnap elhunyt, anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna.

Valószínű, hogy Saint Germain községében bővebbet mondhattak a vásári komédiás polgári állapotáról, mivelhogy akkor,

midőn előadási engedélyt kért, elő kellett mutatni papírjait.

Leblond megnézte óráját. — Ma már elkéstem, — mondta. — Anatole apó, hajtson az elhelyező intézetbe.

Ez egy hosszú szűk ucca legvégén volt, a ház homlokzatán a kapu felett ez a felírás állott:

Elhelyező intézet

Az ajtó be volt zárva, de Leblond oly lármát csapott, ami a holtakat is felébresztette volna. Valaki csakhamar kiszólt:

— Jó Isten! Mi baj? Tűz ütött ki? — Robert asszony, sürgős ügy! Jöjjön le gyorsan!...

A hang elégedetlenül mormogá: — Lemenjek? — Nem tehetem, a tej a tűzön forr.

— Tegye félre, majd felofrralja később.

— És hangosabban felkiáltva, hozzátévé: — Rendőrfőnök és vizsgálóbíró rendeltéről van szó!...

Elfojtott kiáltás hallatszott, aztán csönd állott be, végre pedig borzas öreg asszony jelent meg, a rémülettől sápadtan és rendetlen éji öltözékben.

— Nagy Isten, mi történt, mit akarnak tőlem — rebegé aggodalommal.

Francis megemelte kalapját s igyekezett nyugtatni a remegő asszonyt, mialatt emez bevezette őt az elhelyező intézet egyik szobájába.

— Egyszerű felvilágosításról van szó, — sietett kijelenteni Francis — de kérem, feleljen világosan és kertilés nélkül kérdéseimre.

— Minden rendelkezésére áll: a könyveim, irataim, átvizsgálhatja őket. Nincs mitől félnem.

Leblond élénken válaszolá:

Folytatása következik.

BÁJOS FÜRTÖK



Korlátlan tartósságuk nedves időjárás, vagy izzadás esetén is, hűgyéknel és uraknál egyaránt a HELA-FÜRTHUL-LAMOSÍTÓ által érhető el. A legszebb bubiféle is a Hela által megszüpül, mert az ondulás feleslegessé válik. Nagy idő- és penzmegetakarítás, a hajkezelést is fokozza. Tükörképe elragadó lesz. A használat alkalmával gyönyörű loknis fejet és elragadó frizurát érhet el. Szamtaian kőszőző levele. Különösen színeszők dicserik. Ára 12— dinár, 3 üveg 28— dinár.

Dr. NIK. KEMÉNY, KOSICE. Postfach 12 H 2. Č.S.R.

APRÓ HIRDETÉSEK

egy hétköznap, mint vasárnap.
Egy szó 1 dinár, NAGY BETŰS 2 dinár,
a legkisebb apróhirdetés 10 dinár.

Eladó

Jóhírnévi vendéglő betegségek miatt sürgősen olcsón eladó. Érdeklődni a kiadóban, Kr. Petra 30., I. emelet. 2341

Kiadó

ÜZLETHELYISÉG azonnal kiadó. Futaki ut 27. szám alatt. 2005

Elegánsan butorozott szoba különbejáráttal és fürdőszoba használattal a város központjában 15-re kiadó. Cim a kiadóban, Kr. Petra 30. 2255

ÜZLETHELYISÉG KIADÓ fűszerüzletnek, vagy mézáróüzletnek alkalmas. Az üzlethez lakás is tartozik. Temerini ut, Vidovdani telep 116, volt Kuzmanovics-féle üzlet. 2323

BÉRBEADÓ egyedülálló családi ház 3 szoba konyha nyárikonyha és mosókonyha, kerttel és más mellékkel. Cara Dušana 47. Bővebbet a kórház portásánál. 2300

Kereslet

Flora Industrija ženskikh šešira Novisad Jevrejska 12. I. felvez több kézi-leányt és tanulóleányokat Ugyanott egy jobb házból való fiu tanoncnak felvétetik. 2352

TANONCOK fizetéssel felvétetnek Schönberger butorgyárban, Kótcsey u. 2325

KIFUTÓFIU azonnal felvétetik, Braća Marer Parfumeriában. 2343

Állást keres

Jól főzni tudó özvegy-asszony BEJÁRÓNŐNEK ajánlkozik, vagy IRODAI TAKARITÁST vállal. Cim megtudható a kiadóban, Kr. Petra 30. 2247

Hirdetéseket felvesz a Délbácska kiadó hivatala

Fehér fogak

minden arcsot vonzóvá és széppé tesznek, gyakran már a pompás fehér Chlorodont-fogkefével egyszerű használat után. A fogak bedörzsölése után gyönyörű elefántcsontfehérben ragyognak, még az oldalrészek is, különösen ha a tisztításhoz a külön erre a célra készített fogmosós sörtejjel Chlorodont-fogkefével használjuk. A fogak kövéssé és sorult rothadt ételemmaradékok, melyek a kellemetlen szagot okozzák, ezzel a fogkefével alaposan eltávolíthatók. Különösen meg egy kis tubus fogkefével, melynek ára Din. 8— Chlorodont-fogkefék gyermekek, hölgyek részére (puha sörtejjel), urak részére (kemény sörtejjel). Csak kék-zöld csomagolásban „Chlorodont” felirattal való. Mindenütt kapható. — Ezen hirdetés mint nyomatvány (nyitott borítékban) beküldés ellenében egy többesrész használatra szolgáló próba-tubussal ingyen szolgál: Leo-Werke A. Jugoszlávia vezetőképviselete: Tvarnice Zlatogor, Maribor 63.

FELHIVÁS!

Ezennel meghívjuk a „Merkur” horvát kereskedelmi egyesület noviszádi fiókjának összes tagjait, hogy az 1929. július 14-én, délelőtt 9 órakor a terménytőzsde nagytérképében megtartandó összejövetelen megjelenni sziveskedjenek. Az összejövetel tárgysorozata a következő:

1. Belezsanszki Milan megnyitása.
2. Az igazgatóság választása.
3. Esetleges indítványok.

Az érkekezlet nagy fontosságára való tekintettel, felkérjük a tagok, hogy az összejövetelen valamennyien megjelenni sziveskedjenek.

Noviszád, 1929. július 1.

„Merkur” horvát kereskedelmi egyesület
Noviszádi fiókja

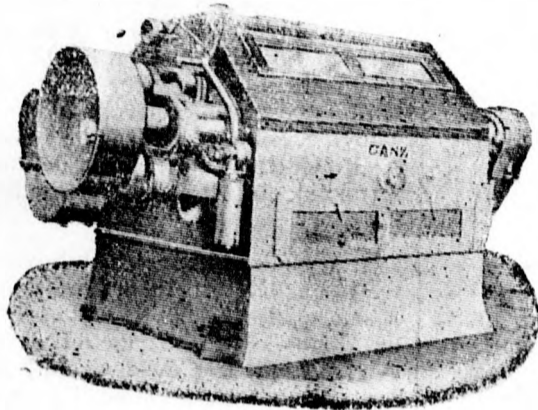
Ma, szombaton

dicszótóros vacsora
és minden hétfőn este
halvacsora

LEMLER JÓZSEF vendéglősnél
Futaki ut 99. Kálváriával szemben

Ujitsa meg!
előfizetését

100%
SIKER A
GANZ



HENGERSZÉKKEL

JUGOSZLÁV GANZ R. T.

BEOGRAD

Karadjordjeva 75.
Tel. 23-90, 44-33

ZAGREB

Draškovičeva 27.
Tel. 55-87

Beszálló vendéglő

a »A Fehér lóhoz«
Novisadon, Teme i-
ni u. 18. azonnala
kiadó. Bővebbet a
háztulajdonosnál
ugyanabban a házban

501-es

**Fiat autó
eladó**

Braća Kramer
Novisad, Mali Liman

Eladó olcsón egy Diabolo separator

kombinált 71052/M. I. 16 lit. tej, 10 lit vaj
tartállyal. Elmo pumpa Ture L.P.W. 25. 220
volt. Automata kapcsoló és 2 drb lapát ke-
rék (Schauffelreder). Bergmannál, Rendező
pályaudvar, vagy városházánál 39 sz. szoba

Szunyog és légy

ellen
kékre, vagy
zöldre festett

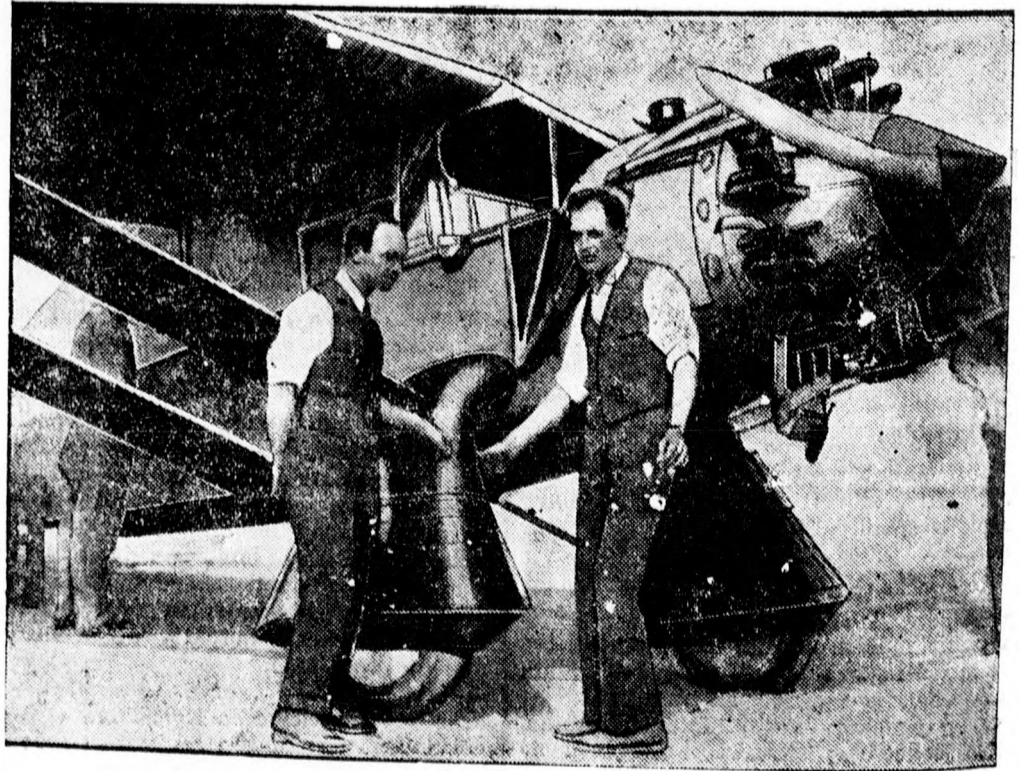
drótszövettel

védje lakását
Beszerezhető:

KRAMER TESTVÉREKNÉL
NOVISAD MALI LIMAN

Szerkesztési és kiadási telet:
TOMÁN SÁNDOR

A „Pathfinder” oceánrepülőgép



A „Pathfinder” repülőgép és pilótái
Williams (balról) és Yansy. Képünk az old
orchardi repülőtéren mutatja a „Pathfinder”
gépet és pilótáit az európai ut előtt.

Nyomatott: „Uránia”, nyomdai műintézet és kiadóvállalat (Kohlós Márton) Novisad, Ustavka 14.